Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs - Windekind te Leuven

Hoofdstructuur	bubao
Instellingsnummer	25891
Instelling	Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs - Windekind
directeur	Griet SMEETS, Geert RAYE
adres	Schapenstraat 98 - 3000 LEUVEN
telefoon	016-24.11.10
fax	016-29.77.43
e-mail	griet.smeets@windekindleuven.be; geert.raye@windekindleuven.be
website/URL	www.windekindleuven.be
Bestuur van de instelling	972398 - Windekind te LEUVEN
adres	Schapenstraat 98 - 3000 LEUVEN
Scholengemeenschap	121905 – Scholengemeenschap Katholieke Basisscholen Leuven
adres	Pakenstraat 65 – 3001 Heverlee
CLB	114991 - Vrij CLB Leuven te LEUVEN
adres	Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	22/10/2010, 25/10/2010, 26/10/2010, 27/10/2010
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27/10/2010
Datum bespreking verslag met de instelling	12/11/2010
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jan Van Eeckhout
Teamleden	Hilde Bosmans André Mans Frieda Thiels

Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 4

1. SAMENVATTING 6

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING 7

2.1 Leergebieden in de focus 7

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus 7

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL 7

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN? 8

4.1 Motorische ontwikkeling - lichamelijke opvoeding 8

4.2 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal 9

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT? 11

5.1 Personeelsbeheer 11

5.2 Professionalisering 11

5.3 Materieel beleid 11

5.4 Welzijn 11

5.5 Curriculum 11

5.6 Begeleiding 11

5.7 Evaluatie 12

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL 13

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL 14

7.1 Wat doet de school goed? 14

7.2 Wat kan de school verbeteren? 14

7.3 Wat moet de school verbeteren? 15

8. ADVIES 16

9. REGELING VOOR HET VERVOLG 16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling[1] door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.
Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.
Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.
Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

---

[1] Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.
Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.
De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

‘Windekind’ is een school voor buitengewoon basisonderwijs die zich richt naar kinderen met een algemene leervertraging (type 1) en met een motorische beperking (type 4). Op dezelfde campus bevinden zich een school voor buitengewoon secundair onderwijs (type 4 opleidingsvorm 1) en een semi-internaat. Door de ligging van dit scholencomplex, nog net binnen de Leuvense ring, is de beschikbare ruimte beperkt. Een deel van de gebouwen is vrij recent en biedt de nodige infrastructurele ondersteuning aan personen met beperkte motorische mogelijkheden. Windekind profileert zich als een ‘Centrum voor buitengewone zorg’ waar naast onderwijs en opvoeding de interne expertise gedeeld wordt met een breder onderwijslandschap. Gewone scholen kunnen een beroep doen op ondersteuning via de GON[2]-begeleiding voor type 4-leerlingen, voor leerlingen met een autismespectrumstoornis (type 7) en via het ambulant zorg- en adviesteam.

Kenmerkend voor deze school is de ruime aandacht voor het fysische, mentale en emotionele welzijn van de kinderen, waarbij het welbevinden prioritaire aandacht krijgt. Dit komt tot uiting in alle facetten van het onderwijsgebeuren en in de therapieën. Zowel binnen de onderzochte leergebieden als via allerlei projecten en methodes wil het team de sociaal-emotionele ontwikkeling stimuleren. Hiervoor zet het tal van gewaardeerde acties op om de leerlingen te begeleiden.

Voor Nederlands leveren de teamleden wezenlijke inspanningen om de kinderen zo adequaat mogelijk in hun ontwikkelingsproces te ondersteunen. Voor de selectie van de doelen hanteren de leraren, rekening houdend met de specifieke doelgroep, verschillende referentiekaders. Het flexibele gebruik van diverse materialen, methodieken en werkvormen ondersteunt het onderwijs op maat. Bovendien kunnen de groepsleraren een beroep doen op de expertise van tal van hulpverleners. De evaluatie sluit aan bij de geselecteerde taaldoelen. Deze gegevens worden gebruikt om zich een hernieuwd beeld te vormen van de taalontwikkeling van elk kind om zo wederom een gericht aanbod te voorzien. De school beperkt zich voor haar taalonderwijs niet tot het leergebied Nederlands. Ook daarbuiten wil ze talig onderwijs verlenen. De meest functionele mondelinge taalaspecten ‘luisteren’ en ‘spreken’ krijgen echter niet in alle klasgroepen de nodige aandacht.
De school is nog zoekende om binnen het taalvaardigheidsonderwijs een passend antwoord te vinden op de instroom van anderstalige leerlingen.

De ontwikkeling van de motorische competenties en de zorg voor het fysische welzijn van leerlingen met lichamelijke beperkingen lopen als een rode draad doorheen de type 4-afdeling. Dit komt tot uiting binnen alle schoolactiviteiten. Het samenspel van onderwijsgevenden, therapeuten, verzorgend personeel en vrijwilligers zorgt ervoor dat de leerlingen ruime kansen krijgen om hun (mobiele) zelfstandigheid en zelfredzaamheid binnen een ‘veilige’ en ‘comfortabele’ context te optimaliseren. Het oefenen van functionele motorische vaardigheden staat centraal. Hiervoor kunnen teamleden ook dankbaar gebruik maken van allerlei ondersteunende materialen.
Het opvolgen en evalueren van de motorische ontwikkeling binnen type 1, op basis van gerichte doelen, verloopt minder duidelijk. De school besteedt specifiek aandacht aan de begeleiding van de klein motorische vaardigheden en aan een goede conditie van haar leerlingen.

De school wil binnen haar visie op ‘onderwijs op maat’ ook de leerlingen ‘evalueren op maat’. Afhankelijk van de mogelijkheden en beperkingen van de kinderen verzamelen de teamleden allerlei evaluatiegegevens. Deze stellen hen in staat om zowel op korte als op (middel)lange termijn de doelen en het aanbod bij te sturen en verder te zetten. Voor een

[2] GON: Geïntegreerd onderwijs

aantal klasgroepen ligt de frequentie van de individuele opvolging door het hele klasteam aan de lage kant. De aandacht voor de evaluatie van de sociaal-emotionele ontwikkeling en voor de werkhouding is kenmerkend. Hierbij valt ook de positief gerichte feedback van teamleden op. De evaluatie en de rapportering naar ouders voor type 4-leerlingen met (zeer) beperkte mentale mogelijkheden zijn voorbeelden van goede praktijk.

Vele teamleden waarderen de inzet én de competentie van het interne beleid om deze buitengewone maar ook complexe school onderwijskundig en organisatorisch draaiende te houden. Een aantal teamleden ondersteunt dit interne beleid door op een tussenniveau bepaalde verantwoordelijkheden op zich te nemen. Het team ervaart deze werking als ondersteunend. Er is evenwel geen duidelijkheid over de taken en de positionering van deze personeelsleden. Dit brengt bij een aantal teamleden frustratie en wrevel met zich mee. Een degelijke opvolging en begeleiding van leraren zijn noodzakelijk indien de school kwalitatief 'onderwijs op maat' wil blijven leveren. Niettegenstaande de reeds geleverde inspanningen blijft de kwaliteit van de interne communicatie een werkpunt.

De inspectie is van oordeel dat dit gedreven team de aangeleverde werkpunten zelfstandig kan optimaliseren en geeft een gunstig advies. De reeds gehanteerde methodieken om op een gestructureerde wijze de onderwijskwaliteit zelf te bewaken en bij te sturen, kunnen hierbij van dienst zijn.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

motorische ontwikkeling - lichamelijke opvoeding
Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Begeleiding
Socio-emotionele begeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- deelname aan specifieke projecten
- recente directiewissel (duobaan)
- recente coördinatorenwissels
- onstabiel personeelsbestand (opeenvolgende wissels, veel tijdelijke vervangingen)

- veel deeltijds werkende teamleden (therapeuten)
- toename moeders niet in het bezit van een diploma secundair onderwijs
- toename Nederlandsonkundigen
- betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden
- veel leerlingen die revalidatie volgen of buitenschoolse ondersteuning krijgen
- lokalennood
- gedeeld gebruik van de schoolinfrastructuur (BuSO en semi-internaat)
- De school organiseert type 1 (kinderen met een lichte mentale handicap) voor het lager onderwijs en type 4 (kinderen met een fysische handicap) voor het kleuter- en lager onderwijs.
- De busritten kunnen voor type 4-leerlingen tot twee uur per enkele rit oplopen. Omwille van het (voortdurende) fileleed komen meerdere leerlingen vaak te laat aan op school.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Motorische ontwikkeling - lichamelijke opvoeding

Voldoet

- De school levert in voldoende mate inspanningen om de (decretale) ontwikkelingsdoelen na te streven.
- Een positieve benadering van de kinderen met hun ontwikkelingsmogelijkheden en -moeilijkheden vormt de opstap voor het leren en leven op school, ook tijdens bewegingsmomenten en lessen lichamelijke opvoeding.
- De specifieke motorische en medische gegevens in het leerlingendossier en de observaties tijdens de eerste bewegingslessen stellen de leerkrachten vrij snel in staat om zich een duidelijk beeld te vormen van de fysische mogelijkheden en beperkingen van de leerlingen.
- Voor de lessen lichamelijke opvoeding vertrekken de leerkrachten van een doelenselectie op groepsniveau op basis van hetzelfde ordeningskader als de klasleraren. Voldoende (veilig) bewegen, zich fysisch uitleven en beheersen, plezier beleven, volhouden, de ruimte benutten en hierbij rekening houden met anderen vormen de hoofddoelstellingen. Leerkrachtafhankelijk worden daarbij nog individuele aandachtspunten opgenomen. Er gaat weinig tot geen aandacht naar de leergebiedtechnische doelen.
- De lessen lichamelijke opvoeding stellen de kinderen in staat om zo zelfstandig mogelijk te functioneren door het aanleren van een aantal functionele vaardigheden. Hoofdzakelijk in type 4 streven de leerkrachten lichamelijke opvoeding naar het maximaal ontwikkelen van de bewegingsmogelijkheden van elk kind en het leren compenseren van en omgaan met beperkingen.
- De bijgewoonde activiteiten verliepen sterk gestructureerd met de nodige variatie, gradatie en een sterk didactische onderbouwing. Een bewegingsverhaal als opwarmer zorgde meteen voor de nodige sfeer en variatie in bewegingen waardoor de spanningsboog rustig tot ontwikkeling kwam. De activiteit eindigde met een stimulerende appreciatie naar sociale omgang en attitudes.
- De groeps- en individuele benaderingen hebben tot doel de bewegingen te vergemakkelijken, te verruimen en te activeren. Motorische mogelijkheden en zelfredzaamheid worden zo tot een hoger niveau opgetild.

- Specifieke methodieken voor de type 4-leerlingen in leerweg 3 richten zich op basale stimulatie, lichaamsbesef, zintuiglijke en motorische prikkeling. Gevolgde nascholing laat toe de opgebouwde expertise naar de andere teamleden over te dragen.
- In samenwerking met de therapeuten krijgt de motorische ontwikkeling in functie van het ondersteunen van de klein- en grootmotorische vaardigheden, het verruimen van het ruimtelijk inzicht, het ontwikkelen van de schrijfmotoriek systematisch en doelgericht heel wat kansen. Deze extra begeleiders geven instructies aan de klasleerkrachten zodat de kinderen ook buiten de individuele therapie kunnen rekenen op een continue en aangepaste zorg. De school levert inspanningen opdat het (te) beperkte aantal uren paramedische ondersteuning in voldoende mate rendeert.
- Alle teamleden besteden aandacht aan het zoveel mogelijk bewegen om tot maximale zelfstandigheid te komen met oog voor zithouding, apparatuur, zich veilig verplaatsen en optimaal comfort.
- Ook de speelplaats daagt de kinderen uit in hun motorische ontwikkeling. Steppen, fietsen, voetballen, skaten en dansen kunnen volgens gevisualiseerde afspraken. Voor de leerlingen heeft dit aanbod een meerwaarde wanneer het ten allen tijde en leerkrachtonafhankelijk aangeboden kan worden.
- De leerlingen krijgen extra bewegingskansen door deelname aan zwemmen en buitenschoolse sportactiviteiten. Het uitgebouwde externe netwerk en de bijdrage van stagiairs werken hierbij sterk ondersteunend.
- Het oprichten van een type–overschrijdend conditiegroepje zet de leerlingen via spel aan tot bewegen en het leren doseren en kanaliseren van hun energie. Dit initiatief kadert eveneens binnen het gezondheidsbeleid van de school.
- Gegevens over de evaluatie, de bijsturing en de afstemming van een kindspecifiek aanbod zijn niet altijd in alle planningsdocumenten aanwezig.
- Het individuele handelingsplan vermeldt bij de eindevaluatie de rubrieken persoonlijkheid, contactname, leergedrag en prestaties. Deze laatste rubriek krijgt een eerder summiere invulling en benadert voor leerlingen uit type 1 in mindere mate de motorische competenties.

4.2 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

Voldoet

- De school toont in elke fase van de handelingsplanning aan dat ze voldoet aan haar inspanningsverplichting om de (decretale) ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands na te streven en realiseert daarbij vaak de vooropgestelde doelen.
- De handelingsplanning vertrekt vanuit een degelijke beginsituatiebepaling. Daarvoor beschikt het team over voldoende relevante gegevens die vastgelegd zijn in verslagen van externe en interne deskundigen, in het volgsysteem en in het orthopedagogisch handelingsplan van de vorige pedagogische eenheid. Deze gegevens zijn voor alle kindbetrokkenen toegankelijk.
- De uitgebreide beeldvorming is bepalend voor de doelenselectie, voor het vormen van pedagogische eenheden en voor het inschakelen van additionele hulp. Op leerlingenniveau ontbreekt vaak nog een concreet geformuleerde zorgvraag, waarin de reële ondersteuningsbehoefte van de individuele leerling wordt vastgelegd.
- Voor type 1 en voor leerweg 1 en 2 binnen type 4 vormt een hertaling van de decretale ontwikkelingsdoelen het referentiekader van waaruit doelen worden geselecteerd. Deze worden geconcretiseerd via eigen geformuleerde werkdoelen en/of doelen uit de onderwijsleerpakketten. De teamleden van de kleutergroepen en van leerweg 3 binnen type 4 gebruiken doelen uit een koepelgebonden bronnenboek voor het gewoon kleuteronderwijs en/of uit andere bronnen. De doelenselectie gebeurt in overleg met de kindbetrokkenen.

- Een evenwichtige, doordachte klasinterne en -externe begeleiding zorgt ervoor dat zowel onderwijskundige processen als therapieën en verzorgende interventies aan kwaliteit en effecten winnen.
- Schooleigen leerlijnen en onderwijsleerpakketten ondersteunen voor een aantal domeinen de verticale opbouw van het curriculum.
- In een aantal klassen werken de titularissen en de therapeuten gericht aan de preverbale communicatie, de luister-, spreek-, lees- en schrijfvoorwaarden en aan de ontwikkeling van het taalbegrip.
- De leerlingen krijgen onderwijs op maat, onder meer via niveaugroepen, klasinterne en -externe ondersteuning door ambulante leraren en door therapeuten, en via gedifferentieerde werkbladen. Het gebruik van actieve werk- en groeperingsvormen die het zelfstandig werken stimuleren, is leerkrachtafhankelijk. Sommige leraren laten kansen liggen om te differentiëren in doelen, aanbod, aanpak, materialen en evaluatie.
- Voor leerlingen met zwakke, verbale communicatiemogelijkheden gebruikt het team verschillende ondersteunende materialen en methodieken. De school voorziet voor kinderen met dyslexie in een aangepaste leerbegeleiding via onder meer een compenserend computerprogramma. Ook dispenserende maatregelen komen tegemoet aan de specifieke noden van deze kinderen.
- Anderstalige leerlingen krijgen beperkt klasexterne ondersteuning, voornamelijk in functie van het aanvankelijk leesonderwijs. De aandacht voor de schooltaal naar leerlingen toe is eerder minimaal. De school nam recent binnen de GOK[3]-werking initiatieven om de schooltaal naar (anderstalige) ouders aan te passen. Op schoolniveau zijn er weinig formele afspraken over het Nederlands als instructietaal om de anderstalige leerlingen groepsintern te ondersteunen. In verschillende leergroepen willen leraren door leespromotie de leesvaardigheid en de leesmotivatie verhogen.
- De teamleden benutten kansen om aspecten van de taalvaardigheid na te streven tijdens activiteiten in andere leergebieden. De leraren integreren aspecten van leren leren en sociaal-emotionele ontwikkeling tijdens de lessen Nederlands. Leraren en therapeuten maken gebruik van heuristieken en algoritmen die visuele ondersteuning bieden. Hierbij leveren een betere verticale afstemming en een optimalere aanpassing aan het ontwikkelingsniveau nog groeikansen.
- Verschillende leraren streven naar een functioneel taalonderwijs dat gericht is op praktische vaardigheden. Ze spannen zich in om de aangeboden leerinhouden te laten aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de kinderen. In een aantal klassen krijgen cognitief-technische vaardigheden nog steeds verhoogde aandacht ten opzichte van ‘luisteren’ en ‘spreken’ wat in tegenspraak is met de visie binnen de decretale ontwikkelingsdoelen.
- Klasleraren maken in beperkte mate gebruik van de orthotheek of de spelotheek om hun praktijk te verrijken.
- Vorderingen voor de verschillende domeinen van Nederlands worden systematisch geëvalueerd en bijgestuurd. Naast observaties worden de resultaten van klaseigen en methodegebonden toetsen en van genormeerde taaltesten op kind- en groepsniveau geregistreerd en besproken. De evaluatiebesprekingen bevatten telkens gegevens over alle domeinen binnen de taalontwikkeling. De leraren hanteren deze gegevens voor het bepalen van de nieuwe beginsituatie. De school laat nog kansen liggen om op niveau van het aangeboden type-onderwijs leerlingengegevens te hanteren om de onderwijskwaliteit te bewaken en bij te sturen.
- Via allerhande kanalen krijgen de ouders informatie omtrent de vorderingen van hun kind. In sommige klassen geeft de rapportering de synthese van het onderwijsaanbod weer en in mindere mate de evolutie van de taalontwikkeling van het individuele kind.

[3] GOK: Gelijke Onderwijskansen

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

5.6.3 Loopbaanbegeleiding

5.6.4 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De teamleden zijn erg bekommerd om het welbevinden van de kinderen als basis voor leren en werken. De meeste leraren slagen erin om een ‘warm’ klasklimaat te creëren waar kinderen zich welkom en geborgen voelen.
- De acute nood bij de teamleden aan ondersteuning en begeleiding van moeilijk gedrag bij sommige leerlingen lag aan de basis om een werkgroep rond sociaal-emotionele begeleiding op te richten. Gezamenlijk overleg, navormingen en literatuurstudie resulteerden in een degelijke visietekst rond ‘omgaan met moeilijk begrijpbaar gedrag in type 1’ waarbij duidelijke doelen op school-, leraar- en kindniveau werden afgebakend.
- Het ontwikkelde ‘Zonneproject’ accentueert de zorg voor een duidelijke, voorspelbare en gestructureerde leef- en leeromgeving met een positieve grondhouding naar de kinderen. Het onderstreept tevens het belang van een preventieve werking. Tevens werkt de school aan een opvangnet voor leerlingen met een sterk ongewenst gedrag.
- In alle fasen van de handelingsplanning en alle aspecten van haar werking toont de school aandacht voor de sociaal-emotionele begeleiding. Een goede beeldvorming vormt hierbij het uitgangspunt. Zowel in de groepswerkplannen als in de individuele handelingsplannen is een intentionele aandacht voor de selectie van deze doelen merkbaar. Op uitvoeringsniveau springt de geduldige en stimulerende houding van de leraren in het oog. Een aantal leraren slaagt erin om het negatieve gedrag van kinderen via een positieve benadering terug op het juiste spoor te zetten.
- Om meer continuïteit in de sociaal-emotionele aanpak van de kinderen te brengen, besliste het interne leiderschap om één methode te weerhouden. Met de

geïntroduceerde methode streeft de school verschillende doelstellingen na: de bewustwording van gevoelens, de kinderen op een fijne manier met zichzelf en anderen leren omgaan, de bevordering van een positief zelfbeeld en de ontwikkeling van een systeem van zelfcontrole. Sommige leraren hebben moeite met de genomen beslissing waardoor de gelijkgerichte aanpak en de ondersteuning van de kinderen in het gedrang komen.

- In een aantal klassen trachten de leraren met een beloningssysteem de leerlingen extra te motiveren. Bij ongewenst gedrag zijn de fasen in de opvolging voor de leerlingen zeer duidelijk visueel voorgesteld. Dit beloningssysteem kan nog aan kracht winnen door een betere verticale afstemming.
- Naast de geïntegreerde aanpak voorzien leraren structureel ingebouwde lesmomenten om systematisch aan de sociaal-emotionele ontwikkeling te werken. De activiteiten in meerdere klassen, de visualisatie van de afspraken, de mogelijkheid om zich te kunnen terugtrekken en de aandacht voor zelfevaluatie door het kind vormen voorbeelden van goede praktijk.
- Duidelijke afspraken over alle aspecten van het schoolleven bieden structuur en houvast aan de leerlingen. In vrijwel alle klassen visualiseren pictogrammen de dagplanning. De herwerking en verfijning van de leefregels dragen bij tot een veilige leer- en leefomgeving en bakenen een duidelijk werkkader voor de leraren af.
- Om de leerlingen met het autismespectrumstoornis adequaat op te vangen en te begeleiden is er op schoolniveau een interne pedagogische begeleider aangesteld. Naast het verder uitbouwen van een kwaliteitsvol aanbod voor deze leerlingen, wil de school tevens de deskundigheid van alle teamleden vergroten.
- Voorlopig heeft de school nog geen algemene en diepgaande evaluatie van het opgestarte ontwikkelingsproces doorgevoerd. Sommige leraren geven aan dat de gewenste effecten momenteel nog niet behaald worden.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- Zowel op school-, klas- als kindniveau vinden er heel wat initiatieven omtrent evaluatie plaats. De concrete uitwerking steunt echter niet op een gezamenlijke en schoolspecifieke visie. Hierdoor is de evaluatie op de verschillende niveaus niet steeds transparant en mist ze soms doelgerichtheid en functionaliteit.
- De evaluatie van de leerling is gericht op een optimale en harmonische persoonlijkheidsontwikkeling en integratie in de maatschappij. Documentanalyse schetst een volledig beeld van alle aspecten van de ontwikkeling en geeft duidelijk de evolutie in de ontwikkeling weer. Rekening houdend met de specifieke problematiek van de leerling verloopt er soms een zeer lange periode tussen de selectie van de doelen en de evaluatie ervan.
- Binnen het proces van handelingsplanning gaat er ruime aandacht naar het in kaart brengen van de evaluatiegegevens. De leraren beschikken over een veelheid aan observaties, resultaten van methodegebonden toetsen en eigen toetsen. Op het einde van het schooljaar worden deze gegevens aangevuld met de resultaten van genormeerde testen van een leerlingvolgsysteem. Op de klassenraad worden de evaluatiegegevens van alle participanten verzameld en besproken. De kwaliteitsvolle eindevaluatie vormt het uitgangspunt voor de nieuwe beginsituatie.

- De logopedisten en kinesitherapeuten hanteren gestandaardiseerde, discipline-specifieke testen en eigen observatie-instrumenten. Het systeem van permanente observatie en evaluatie leidt tot doelgerichte en functionele bijsturingen en mondt uit in een degelijke ondersteuning van de groepsleraren. In de meeste gevallen geeft de eindevaluatie niet alleen een grondig en gedetailleerd beeld weer van de vaardigheden en competenties waarover een kind beschikt, maar beschrijft zij eveneens het welbevinden en de betrokkenheid.
- De aanwezige initiatieven om leerlingen aan te sporen zichzelf op een objectieve wijze te evalueren in verband met hun sociaal-emotionele ontwikkeling en werkhouding vormen voorbeelden van goede praktijk. Ook bij een aantal leraren is een toenemende aandacht voor zelfevaluatie merkbaar: korte reflecties bij het verloop van een activiteit bieden mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijsleerproces in de toekomst te optimaliseren.
- Het gedifferentieerde aanbod binnen de klassen leidt tot gedifferentieerde evaluatie en rapportering. De doelgerichte en opbouwende feedback van de meeste leraren, zowel tijdens het onderwijsleerproces als naar aanleiding van individueel werk en toetsen, vormt ongetwijfeld een extra stimulans voor de leerlingen.
- Indien nodig rapporteren de teamleden dagelijks aan de ouders over het welzijn en het gedrag van het kind. Ze gebruiken hiervoor een heen- en weerschriftje of de schoolagenda. De school moedigt de ouders aan om tijdig te communiceren bij vragen of problemen.
- Voor muzische en lichamelijke opvoeding is er een afzonderlijke evaluatie (groot rapport). Daarop worden naast attitudes ook – hetzij beperkt – het beheersingsniveau bij enkele deelaspecten van motorische vaardigheden opgesomd. De evaluatie van de crea-activiteiten richt zich voornamelijk op het proces.
- Een gezamenlijke evaluatie van algemene aspecten van de schoolwerking biedt mogelijkheden om de aanwezige processen grondig in kaart te brengen en in onderling overleg de nodige bijsturingen door te voeren. Voorwaarden hierbij zijn openheid en positieve ingesteldheid van álle schoolparticipanten.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- Het interne beleid kenmerkt zich door een sterke inzet en een ruime, deskundige pedagogisch-didactische kennis.
- Daar waar een middenkader en werkgroepen het gedeeld leiderschap en de schoolwerking ondersteunen, zorgt deze werking bij een aantal leerkrachten momenteel voor frustratie. Doelstellingen als het creëren van een breed draagvlak, samen school maken, het verhogen van het welbevinden en het bewaken van de individuele betrokkenheid leveren hierbij in. Taakafbakening en een duidelijke legitimering van het middenkader dringen zich op.
- Zowel de teamleden als het beleid ervaren dat de interne communicatiecultuur in transparantie, eenduidigheid, efficiëntie en onderling respect aan kracht kan winnen.
- De uitgebouwde systematiek om binnen drie fases (verkenning, uitwerking, opvolging) schoolprioriteiten doelgericht en planmatig aan te pakken, is een gewaardeerde aanzet om aan kwaliteitszorg te doen. Een aantal initiatieven tot zelfevaluatie zorgen ervoor dat de school gaandeweg haar eigen kwaliteit bewaakt en bijstuurt.
- Een aantal teamleden verwoordt de behoefte aan sturing en aan een beleid op pedagogisch en didactisch vlak dat investeert in gedragen prioriteiten via een trajectmatige aanpak die voorziet in sensibilisering en visievorming, afspraken en structureel overleg, ondersteuning, begeleiding en opvolging.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- het uitvoeren van het cyclische proces van handelingsplanning voor het leergebied Nederlands waarbij de evaluatiegegevens als basis dienen voor de nieuwe beginsituatiebepaling en voor de doelenselectie
- het gebruiken van referentiekaders waaronder de decretale ontwikkelingsdoelen vanuit een ontwikkelingsperspectief
- het besteden van specifieke aandacht bij type 4-leerlingen ter bevordering van hun zelfstandigheid, hun zelfredzaamheid en hun fysische, maatschappelijke weerbaarheid

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- het bieden van een gestructureerd, veilig en aangenaam leer- en leefklimaat als basis voor ontwikkelen en leren
- de afstemming van pedagogisch-didactische processen en therapieën, waar nodig ondersteund door tal van hulpverleners
- de bekommernis voor en het streven naar een harmonische ontwikkeling met intentionele aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, het welbevinden en de werkhouding van de leerlingen doorheen het hele schoolgebeuren
- het gedifferentieerde onderwijsaanbod en de aangepaste ondersteuningsmogelijkheden om zo maximaal mogelijk tegemoet te komen aan de individuele zorgvraag van de kinderen

Wat betreft het algemeen beleid

- de sterke onderwijskundige competentie van het interne beleid en de aanwezigheid van een wezenlijke inzet van alle participanten
- de toenemende aandacht die de school heeft voor kwaliteitszorg

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- een meer functioneel taalonderwijs nastreven met systematische en doelgerichte aandacht voor de domeinen 'luisteren' en 'spreken'
- de doelgerichte aandacht voor de motorische competenties binnen het leergebied lichamelijke opvoeding in type 1 verhogen en deze meer zichtbaar maken in alle fasen van de handelingsplanning

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- het cyclische proces van de individuele handelingsplanning voor bepaalde doelgroepen optimaliseren waardoor specifieke doelen in functie van de individuele zorgvraag sneller en formeler geëvalueerd en bijgesteld kunnen worden

Wat betreft het algemeen beleid

- het beleidsmatig blijven nastreven van een evenwicht tussen persoonsgebonden communicatie en verantwoording en een efficiënte, eenduidige informatieverspreiding
- het opzetten van een (nog) meer transparant, participatief en democratisch school- en personeelsbeleid waarbij alle schoolactoren loyaal en in wederzijds vertrouwen hun verantwoordelijkheid opnemen

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jan Van Eeckhout

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: